

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

תוכן עניינים

- א. עד הברוא חמרא אסיר ואידך שרי.....2
- ב. עובד כוכבים אדנא וישראל אכובא חמרא אסיר מ"ט כי קאתי מבח
עובד כוכבים קאתי ישראל אדנא ועובד כוכבים אכובא חמרא שרי ואי מצדד
צדודי אסיר 4
- ג. עובד כוכבים דדרי זיקא וקאזיל ישראל אהוריה מליא שרי דלא
מקרקש חסירא אסיר דלמא מקרקש כובא מליא אסיר דלמא נגע חסירא שרי דלא
נגע ... זיקא בין מליא ובין חסירא שרי מ"ט אין דרך ניסוך בכך.....4
- ד. בכחו ... דאסיר ... בכח כחו ואסר.....5
- ה. ההוא חביתא דאיפקעה לאורכה אידרי ההוא עובד כוכבים חבקה
שרייה...לזבונא לעובדי כוכבים וה"מ דפקעה לאורכה אבל לפותייה אפילו בשתייה
שרי מ"ט מעשה לבינה קעביד.....6
- ו. ההוא עובד כוכבים דאשתכח דהוה קאי במעצרתא ... אי איכא טופח
להטפיה בעי הדחה ובעי ניגוב ואי לא בהדחה בעלמא סני ליה.....7
- ז. עובד כוכבים שנמצא עומד בצד הבור של יין אם יש לו מלוח עליו
אסור אין לו מלוח עליו מותר.....8
- ח. נפל לבור ועלה מדדו בקנה התיז את הצרעה בקנה או שהיה מטפיה
ע"פ חבית מורתחת בכל אלו היה מעשה ואמרו ימכר.....9
- ט. נטל את החבית וזרקתה בחרמתו לבור זה היה מעשה והכשירו.....10
- י. והוא שיש לו מלוח על אותו יין.....11
- יא. והוא שיש לו מלוח על אותו יין.....12
- יב. המטהר יינו של עובד כוכבים ונותנו ברשותו ... ואסרו.....13
- יג. נפל לבור ועלה ... מת אבל עלה חי אסור ... דדמי עליה כיום אידם.....13
- יד. כל שבזב טמא בעובד כוכבים עושה יין נסך כל שבזב טהור בעובד
כוכבים אינו עושה יין נסך.....14

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

דף ס.

א. עד הברוא חמרא אסיר ואידך שרי

מה שהתבאר לעיל דף נט: חבית¹ שניטלה ממנה הברוא והכנים בה הגוי אצבעו לצורך הצלת היין עד שנגע ביין שמבפנים, הוי נוגע בכולו, וכל היין שבחבית אסור בהנאה², ולדידן³ שרי בהנאה במקום הפסד.

וכן אם הוציא ברוא התחובה בנקב הנוגעת עד היין שמבפנים, אי אפשר שלא שכשך בראש הברוא וכל היין אסור. ודווקא שידע הגוי שהברוא עובר כל השוליים, אבל אם לא ידע הוה ליה מוגע גוי שלא בכוונה ע"י דבר אחר, ומותר אפילו בשתייה

אולם אם אין הברוא עוברת כל עובי השוליים, בענין שאי אפשר לו לשכשך ביין שבפנים כשמוציאו אלא במעט היין שבפי הנקב, הוי כמו כחו ומה

¹ שו"ע ונו"כ קבד יד

² הראשונים הקשו מאי שנא ממדדו ביד שמותר בהנאה וברא"ש תירץ שאין לדמות המדדות זו לזו אלא רק מה שהזכיר בג' כטירדא שיחשב שלא בכונה אך טירדת הצלת היין אינו נחשב טירדא, וכך דעת המחבר שלא חילק כלל ואסר, והראב"ד ס"ל שנחשב לטירדא רק כאן מדובר שהיה שם ישראל להציל וקדם הנכרי והציל ולכן יש להושוויו שלא רצה רק להציל אלא גם לנגוע. וכך פסק הרמ"א שטירדת הצלה נחשבת טירדא ומותר באין ישראל שם, וכך היא דעת הט"ז יב וכ"כ הש"ך ס"ק סג וסח אך פסק בדעת המחבר וכדעת הרא"ש ולא התיר אלא במקום הפסד שאז מותר אף בשתייה אם אין יכול להציל אלא על ידי הכנסת ידו לנקב, ובס"ק סז כתב שכשאין ישראל להציל לא מוכחא מלתא דכוון להציל דהא היה יכול להציל כשיניח ידו על הנקב מבלי שיכניס ידו לפנים אבל כל היכא דא"א להציל אם לא שיתחוב אצבעו לפנים ואין שם ישראל להציל שרי בהנאה, אולם בחי' רע"א כתב שאף הרמ"א יאסור כאן דבנגיעה ביד ממש כיון דהוי ב' סברות להחמיר. הא' סברת הרא"ש דהצלת יין לא מקרי טירדא הב' דמדדו ביד אסור לדעת הרי"ף, לא רצו להקל בכח"ג רק במדדו ביד בס"ט דהוי ודאי טירדא סמך אפוסקים דמותר בהנאה וכן באנח ידו אברוא סכ"ג סמך אסברא דהצלה הוי טירדא דבכה"ג אף להפוסקים דמדדו ביד אסור י"ל דמותר בכח"ג כיון דלא נגע ממש כמ"ש הש"ך שם סקס"ה. אבל בנגע בידו לסמוך על טירדא דהצלה הוי ב' ריעותות להחמיר כנלע"ד. ובעין זה כתב בלב"ש.

³ ש"ך שם לא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

שיצא אסור בשתייה, ומה שנשאר בחבית מותר אפילו בשתייה⁴, דלא אחמור הכא לאסור משום נצוק⁵.

ואם הוציאו שלא בכונה⁶, אף מה שיצא לחוץ מותר בשתייה, דכחו של גוי שלא בכונה לא גזרו בו ומותר.

ואם היה ברזא ארוך שנכנס תוך החבית והוא כמו קנה חלול, ובתוך אותו החלל יש בו ברזא קטן לסתום אותו שלא יצא היין, ולא הוציא הגוי רק אותו הברזא הקטן, הוי דינו כברזא שאינו עובר עובי השוליים, דהא לא שכשך הגוי בהוצאתו ביין שמבפנים.

וכל זה⁷ דווקא שידע הגוי שהברזא עובר כל השוליים, אבל אם לא ידע⁸ הוה ליה מנע גוי שלא בכונה ע"י דבר אחר, ומותר אפילו בשתייה.

⁴ אפילו באופן שאם לא נסתם היה הולך עוד מן החבית לחוץ. ט"ז שם יג, כב"י מדברי הרמב"ן שהביא הרשב"א משמע דאפילו סתם אח"כ הנקב אסור היין שבחבית עד הנקב כיון שמכח העובד כוכבים נעקר לשפוך אבל הר"ן כתב בפרק ר"י דברי הרמב"ן ומתוך לשונו משמע דבסתם הנקב שרי ע"כ. וה"ה לדין הכל אפילו מה שיצא לחוץ מותר בשתייה במקום הפסד כדלקמן סכ"ד ש"ך לה

⁵ כיון דכאן האיסור גופיה אינו איסור גמור דלא שכשך אבל אם תחב העובדי כוכבים הברזא לשם אף על פי שאינה עוברת כל השוליים מ"מ אסור גם מה שבפנים מה שיהיה נגרר אחר אותו נקב דכאן יש איסור מחמת שמונע יציאת היין וזה איסור גמור אפי' בהנאה. ט"ז יג ועיין ש"ך שהקשה שלדעת המחבר ניצוק אסור ביי"ג וכו' במטה יהונתן שכ' בשם רבו הכו"פ דוה לא דמי להא דלהלן ריש סי' קכ"ה דבשלמא התם דנאסר מה שהוא יוצא משום שהוא כחו ממש דאי לאו כחו לא היה יוצא כלום דהיינו שהגביה את הכלי א"כ כל הוצאות היין היה בא מכח העכו"ם מש"ה גם מה שבתוכו אסור מטעם ניצוק משא"כ הכא דאין העכו"ם גורם ההוצאה רק שמסלק הברזא והיין יוצא ממילא אח"כ דוה קיל מכחו מש"ה לא נאסר כל היין מטעם ניצוק וזה שדייק המחבר כאן בלשונו וכתב הוי כמו כחו ר"ל אבל לא כחו ממש עכ"ד ועי' בס' מקור מים חיים מ"ש בזה ועי' ביין המשמח בהגהותיו שבסוף הס' אות א' שכ' בזה בקצרה ולא אסרינן ליה בניצוק דבחבית לא אמרינן ניצוק היבור עכ"ל.

⁶ רמ"א שם

⁷ רמ"א שם.

⁸ ומדברי הגהמ"י פ"ב בשם סמ"ק שכתבו אף על פי שננע אותו ע"ז ביין כיון דאיכא למיתלי שהעובד כוכבים לאו אדעתיה מותר עכ"ל ומביאו ב"י וד"מ סכ"ב לקמן גבי מנע עובד כוכבים שלא בכונה ע"י ד"א משמע להדיא דכל היכא דלא ידעינן אי ידע או לא תלינן להקל בענין יין נסך וכ"כ ר"א מזרחי בתשובה סימן נ"ו דהיכא דאיכא לספוקי אי ננע בכונה או לא תלינן להקל בענין יין נסך משום דהוי גזרה דרבנן ובשל סופרים תולין להקל וכן משמע מדברי הרא"ש גבי חבית דאשתקל ברזא שכתב על דברי הראב"ד וכיון דאיכא למיתלי להיתר אמאי אסרינן ליה מספק ע"ש וכד"ג תלינן לקולא לקמן סימן קכ"ה ס"ו. ש"ך שם לג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

ב. עובד כוכבים אדנא וישראל אכובא חמרא אסיר מ"ט כי קאתי מנח עובד כוכבים קאתי ישראל אדנא ועובד כוכבים אכובא חמרא שרי ואי מצדד צדודי אסיר

נטל גוי⁹ כלי של יין והגביהו ויצק היין לכלי אחר, אף על פי שלא נגע ולא שכשך נאסר היין היוצא, שהרי בא היין מכחו, אבל מה שבפנים מותר¹⁰.

ואם לא הגביהו ויצק ממנו על ידי שהטהו על צדו ומריק היין לכלי אחר ולא נגע בו, או הגביה הכלי ולא שכשך ולא נגע מותר, שאין דרך ניסוך בכך, וכל שכן שבנגיעת כלי לחוד אינו אוסר¹¹.

וישראל שמערה¹² מכלי שבידו לכלי שביד גוי מותר אפילו בשתייה. במה דברים אמורים שלא נדנדה הגוי הכלי שבידו, אבל אם נדנדה הגוי הכלי שבידו, הרי נדנדה גם היין שבו מכחו בכונה ונאסר היין. ויש אוסרים¹³ רק עם גם הגביה. ואנו נהגים היתר כיון שוא מגע על ידי דבר אחר שלא בכונה¹⁴.

ג. עובד כוכבים דדרי זיקא וקאזיל ישראל אחוריה מליא שרי דלא מקרקש חסירא אסיר דלמא מקרקש כובא מליא אסיר דלמא נגע חסירא שרי דלא נגע ... זיקא בין מליא ובין חסירא שרי מ"ט אין דרך ניסוך בכך

⁹ שו"ע ונו"ב קבר יח קבה ח

¹⁰ ש"ך קבה שם טו

¹¹ ולכן אני תמה על קצת המחמירין ומפסידין ממנו של ישראל לאסור יין ע"י שנגע העובד כוכבים בכלי בלא שום שכשוך ולכן נראה דאין לחוש כלל עכ"ל ד"מ וכ"ש לדידן דשרי. ד"מ מובא בש"ך מג

¹² שו"ע ונו"ב שם קבה

¹³ לדעת הרמ"א. עיי"ש בש"ך טז

¹⁴ ט"ז שם יב ע"י נו"ב מ"ת חו"ד סי' ע' [שבאר דברי המ"ז מש"כ לכל הפירושים, היינו לנ' דיעות שהובאו לעיל, דעת הרמב"ם שאוסר באחו בכלי ושכשכו, דעת הרא"ש שאוסר במשכשך ע"י כלי אפי' בלי הגביהה אם מוכחא מלתא שעושה בשביל היין, ודעת הרשב"א שאוסר כשמקרב הכלי לקילוח היורה, וג' דיעות אלו אוסרים משום מגע ע"י ד"א וע"ז כתב המ"ז דלדידן אין איסור בזה ע"ש

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטלי 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת עבודה זרה

גוי שהיה¹⁵ נושא כלי רחב¹⁶ פתוח ובו יין, וישראל הולך אחריו לשומרו שלא יגע ביין, אם הוא חסר ולא שכשכו מותר בשתייה. ויש אומרים¹⁷ אפילו שכשכו בכלי שרי וכן עיקר¹⁸.

ואם הוא מלא אסור בהנאה שמא בכוונה נגע בו¹⁹ ולא ראה כיון שהולך אחריו. ואם הישראל הולך ממש בצדו ושומר עליו, אפילו מלא מותר שאי אפשר לו ליגע שלא יראנו.

ואם היה נושא הכלי במוט בשנים אפילו הכלי הוא מלא והישראל הולך אחריו מותר, שכיון שנושא במוט הכלי רחוק ממנו²⁰ ולא בקל יוכל ליגע בה שלא יראנו הישראל.

והוא הדין לנושא דלי דרך טבעת, ובלבד שהישראל סייעו כשהכניס המוט בטבעת של כלי שלא נגע הגוי ביין²¹, או שראה כשהכניסו הגוי שלא נגע.

ד. בכחו ... דאסיר ... בנח כחו ואסר

כחו²² של גוי גזרו עליו משום מנעו, לפיכך גוי שנמל כלי של יין והגביהו והטהו עד שיצא היין, אף על פי שלא שכשך נאסר היין שיצא בשתייה שהרי

¹⁵ שו"ע ונו"כ קבה י

¹⁶ דכיון שהוא רחב לא ניהא ליה בשכשוך דלמא תשתפך והלכך אפי' הגביה שרי כאן, ולעיל סי' קכ"ד סי"ח דלא מתיר אלא אם כן שכשך בלא הגבהה מיירי בכלי צר.

¹⁷ רמ"א שם

¹⁸ כיון שהכלי חסר ואי אפשר לו ליגע ביין שבו והגוי טרוד במלאכתו, הוה ליה כחו שלא בכוונה, ולשמא הטה בכוונה ונגע לא חיישינן, דהא אזיל ישראל אחוריה וחזי ליה, ואיהו נמי מסתפי דילמא חזי ליה בהטותו ויתפש בו בכך כנגב. לבוש שם

¹⁹ ע"י בס' גן המלך סי' ד' דבזה"ז דהגויים אינם בקיאים במיב ע"ז, לא יהבי נפשיהו ליגע ואין לחוש שמא נגע כל היכי דליכא למיחש שמא נגב או שתה וגם בשתי' יש להתיר והביא ראיות מהא דמס' ע"ז ע' [גמ' דההיא רביתא] ותוס' שם. דעת תורה שם.

²⁰ לבוש וש"ך ב

²¹ ואם ע"י שצידד ניתז מן היין על העובד כוכבים וחזר וניתז ביין מותר דאין דרך ניסוך בכך, מרדכי שם ומביאו ד"מ ור"ל דניתז על גוף העובד כוכבים דאי על בגדו בלא"ה פשיטא דשרי דהוי מנע עובד כוכבים ע"י ד"א שלא בכוונה. ש"ך כא

²² שו"ע ונו"כ קבה א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

בא מכחו, ומה שנשאר בכלי הוא גם כן אסור משום נצוק דהוי חיבור, שהיין שבכלי הוא נוגע על ידי חיבור כיון שיצא מכחו²³.

ויש אומרים דלא גזרו על נצוק להיות חיבור אלא שהניצוק הוא במגע גוי, כגון שיוצק לכלי שיש בו יין שנגע בו גוי, או שנגע גוי בקילוח היוצא, אף על פי שמה שיוצא הולך לאיבוד, מכל מקום הא נגע בו גוי ואוסר היין שבכלי, אבל ביין הבא מכח גוי לא גזרו משום נצוק דהוא גופא גזירה, ומכל מקום יש להחמיר אם לא בהפסד מרובה²⁴, ולדין מותר אפילו בלא הפסד²⁵.

וכל זה דוקא שנטל הגוי הכלי בכוונה וידע שיש בו יין, אבל אם הגביהו שלא בכוונה שלא ידע הגוי שהוא יין, הכל מותר אפילו בשתייה. וי"א²⁶ שכלא הגביה הכלי אף על פי שידע שהוא יין, הכל מותר אפילו בשתייה.

דף ס:

ה. ההוא חביתא דאיפקעה לאורכה אידרי ההוא עובד כוכבים חבקה שרייה... לזבוני לעובדי כוכבים וה"מ דפקעה לאורכה אבל לפותייה אפילו בשתייה שרי מ"ט מעשה לבינה קעביד

חבית של חרס²⁷ שנסדקה לארכה והיין יוצא, ובא גוי וכרכה או חבקה בזרועותיו וחברה בכחו ומנע שלא יצא היין, הוה ליה כנוגע ביין על ידי דבר אחר²⁸, כלומר על ידי הצאי החבית שהיו מתפרדים ונופלים והיין היה נשפך לגמרי אם לא היה הגוי חובקה, לפיכך אסור בשתייה אבל לא בהנאה שהרי

²³ עיין בש"ך ומ"ז שהקשו בזה סתירה בדברי המחבר.

²⁴ וצ"ל דהרב לא כ"כ אלא מן הדין ונ"מ במקום שידוע שהעובדי כוכבים עובדי עבודת כוכבים הן גם שלא לפרסם הדבר כמ"ש שם בהג"ה דאין מפרסמין הדבר בפני ע"ה וכן בכמה דוכתי צ"ל כן לדעת הרב ז"ל אבל לדין שרי כאן אפי' שלא במקום הפסד מרובה וכ"כ בספר אפי רברבי ריש דף פ' שנראה להקל בזמן הזה דלא רגילים לנסך אף בלא הפסד מרובה.

²⁵ ש"ך שם ב

²⁶ רמ"א שם המ"ז והש"ך השינו על רמ"א ואסרו מיהו כ' הש"ך דלדין הכל שרי במקום הפסד.

²⁷ שו"ע ונו"כ קכד כב

²⁸ וא"ל א"כ נימא בנוגע בכלי מבחויץ יאסר דה"ל נוגע ביין ע"י דופני הכלי לק"מ דכשהכלי שלם לא שייך נוגע דכל נוגע ע"י ד"א היינו שהנוגע מביא ד"א בשעת הנגיעה ליין משא"כ בכלי שלם הכלי הוא כבר יין בתוכו ואין לזה שום נגיעה ביין. מ"ז שם כב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

לא שכשך, והוה ליה מנע על ידי דבר אחר שלא בכוונת ניסוך שהרי להציל היין נתכוין²⁹. ולדידן מותר אף בשתי"א אם לא נגע בו רק ע"י החבית³⁰.

ודווקא נסדקה לארכה כדאמרן, אבל נסדקה לרחבה והיין מטפסף לצאת, ובא גוי ונתן ידו עליה והכביד עליה עד שהדקה שלא יצא היין שממעל, חוץ לסדק מותר אפילו בשתיה, משום דלא הוי נוגע ודוחק יין שבחבית אלא מעשה לבינה בעלמא קעביד, שהרי לא היו החלקים נופלים ומתפרדים זו מזו שהצי העליון יושב על התחתון, אלא שהיין יוצא מעט מעט והגוי הכבידן זו לזו, ולא הוי אלא כלבינה הנתונה על פי החבית ומכבידתה.

ובחביות שלנו שהם של עץ ויש להם חשוקים, גם כשנסדקה לארכה אין הדפנות נופלות, שהרי החשוקים מחזקין בהן ולא היה היין יכול לזוב רק מעט, לפיכך אם בא הגוי וחבקה או כרכה מותרת אפילו בשתייה.

ו. הוא עובד כוכבים דאשתכח דהוה קאי במעצרתא ... אי איכא טופח להטפיה בעי הדחה ובעי ניגוב ואי לא בהדחה בעלמא סגי ליה

גוי שנמצא³¹ עומד אצל הגת, אם יש בו טופח על מנת להטפיה כלומר שיש בנת לחלוחית כ"ב עד שתלחלה ידו אח"כ מידי דברים אחרים, צריך הדחה

²⁹ ואם יש שם ישראל בלבשו התיר אך הש"ך נח ס"ל שתליא המחלוקת הרא"ש והראב"ד המובא לעיל גבי ברזא שלראב"ד אסור שמוכח שאינו מירדת הצלה ולרא"ש בלא"ה מירדת הצלה אינה מירדא ואינו מותר אלא משום נוגע על ידי דבר אחר. אמנם במטה יהונתן כתב שיש לדחות, דוודאי איכא לפלוני בין הכא לחבית דאשתקל ברזא מניה לענין הצלה, דבשלמא חבית שנבקע דבהול להציל מיד, שפיר אמרינן דעובד כוכבים מירד להציל אפילו איכא ישראל, משום דאם יתאחר רגע ישפך כל היין לארץ, אבל גבי אשתקל ברזא אם ישראל עומד שם ליכא מירדא כלל בהצלה, כיון דבהאי זמן פורתא לא יפסיד רק מיעוט, וליכא כאן מירדא כלל. אבל אי ליכא כלל ישראל, ודאי דליכא חילוק כלל במירדא דהצלה בין הך דהכא להאי דאשתקל ברזא, כיון דאם לא יציל יפסיד הכל כמו בחביתא דפקע. ולפי זה מוכיח הראב"ד דאי אמרת דליכא שם ישראל נמי אסור, אם כן יקשה מאי שנא הכא ומאי שנא חביתא דפקע דאמרינן שם דאיכא מירדא דהצלה. אבל בדאיכא שם ישראל שפיר איכא לפלוני בין הכא לאשתקל ברזא כמו שכתב העטרת זהב, ולא קשה מיד:

³⁰ דסמכי' שהחשב מירדא כ"כ בהגהות שבסוף הס' יין המשמה אות כ"א.

³¹ שו"ע ונו"כ קכט יג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

וניגוב, ולא סגי בהדחה שחיישינן שמא נגע/³², לפיכך אם יש בו טופח על מנת להטפוח הוי חיבור למה שבלוע בגת וצריך ניגוב.

אבל כשאין בו ליחות יין כל כך שמטפוח, אף על גב שהוא טופח אינו חיבור למה שבלוע בגת וסגי בהדחה ואין צריך ניגוב, אבל הדחה מיהא בעי להדיח הטופח שהוא נאסר במגעו.

ז. עובר כוכבים שנמצא עומד בצד הכור של יין אם יש לו

מלוח עליו אסור אין לו מלוח עליו מותר

ישמעאלים לאו³³ עובדי ע"ז הן ומותר לייחד אצלם, אבל לא להפקיד.

ושאר כל הגוים מנסכין, ואין מפקדין ולא מייחדין אצלם. ולא מבעיא שאסור לייחד אצלם, אלא אפילו בלא ייחוד כל כל שיש לחוש שמא נגע בו אסור, כגון יין שנמצא הגוי עומד בבית שיש בו יין של ישראל, אם יש לו מלוח על אותו יין, כגון שעשאו לו אפותיקי או משכנו לו אסור, שחוששים שמא נגע, שבאופן מזה אינו מפקח ליגע, ואפילו אם היה היין בחותם אחד³⁴. ויש מתירים³⁵ בדיעבד בחותם אחד.

אבל אם אין מלוח על היין, מותר שמפקח ליגע, ואפילו היה עומד בצד היין סמוך לו ממש בכדי פישוט הידים, ואפילו אין ביין שום חותם לא היישינן שמא נגע, שמאחר שהוא יודע שיפסיד הישראל יינו אם יגע בו ירא הוא ליגע ואפילו החביות פתוחות. ודוקא בבית הפתוח לר"ה וישראלים עברי ברה"ר הא לאו הכי לא מירתת³⁶.

³² ואף על גב דלעיל גבי נמצא בכור אמרינן דמירתת ולא נגע, הכא אמרינן דלא מירתת למיגע שהוא סבור שאינו מפסידו כיון שאין בו יין, לבוש ש"ך לד'

³³ שו"ע ונו"כ קכח ב'

³⁴ לבוש דס"ל דהכא כיון דמשכנו לו הוה כדיליה וגרע מפי ולא סגי בחותם א' לכ"ע. עיין ש"ך ו

³⁵ ש"ך שם ו

³⁶ ש"ך ז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

ח. נפל לבור ועלה מדדו בקנה התיז את הצרעה בקנה או שהיה מטפיה ע"פ חבית מרותחת בכל אלו היה מעשה ואמרו ימכר

בור מלאה³⁷ יין ומדד גוי את היין שבבור לידע כמה הוא על ידי קנה, אף על פי שיש הוכחה שלא כיון לנסך רק למלאכתו קמכוין, והוה ליה כמו מגע גוי שלא בכונה לנסך³⁸, מכל מקום אוסר בשתייה, שמכוין שמתעסק בו כל כך חיישינן שמא נגע ממש או שכשך, אבל מכל מקום לא אסרוהו בהנאה.

אבל אם מדד ביד אסור אפילו בהנאה, אף על פי שטרוד במדידה אי אפשר שלא נגע בכוונה שלא לצורך המדידה. ויש מתירין בהנאה אפילו מדד ביד הואיל ובמלאכתו הוא עוסק, ויש להקל במקום הפסד³⁹.

וכן במטפה בידו על פי החבית המרותחת כדי שתנוח הרתיחה, אף על פי שנגע בידו ברתיחה והנוגע ברתיחה של היין הוא כנוגע ביין עצמו, מ"מ כיון שדעתו היה להניח הרתיחה הוי כמו עוסק במלאכתו ואינו אוסר אלא בשתייה ולא בהנאה. ולדידן שרי מגע עובדי כוכבים ע"י ד"א בשתייה במקום הפסד⁴⁰.

וכן אם היו זבובים או יתושים ע"פ החבית והתיז בין בקנה בין בידו מותר בהנאה ואסור בשתייה. ולדידן שרי אף בשתייה במקום הפסד⁴¹.

³⁷ שו"ע ונו"כ קכד יט

³⁸ אבל אם לא כיוון ליגע שרי בקנה אפילו בשתייה דה"ל מגע עובד כוכבים ע"י ד"א דשרי בשתייה. ובבית יוסף ובפרישה ס"ס זה מהלקינן בע"א וז"ל דמדדו בקנה מתכוין להכניס הקנה ביין אבל הכא אינו מתכוין להכניס הסכין ביין אדרבה מתכוין לסתום בפני היין שלא יצא הילכך דמי למגע עובד כוכבים ע"י ד"א שלא בכוונת מגע כלל דשרי בשתייה עכ"ל, ולעיל סי"ד ולקמן סכ"ד נמי אינו מתכוין ליגע ביין. ש"ך מז

³⁹ בלבוש כתב הפסד מרובה, ובש"ך נ הוכיח שמותר גם בהפסד מועט, ועי' בשו"ת מים רבים היו"ד סי' כ"ח שהאריך בענין זה בעובדא כזו והעלה דכל שהיה חבית יין אפי' רק חבית א' אפי' א"צ לזלזל רק מעט במכירתו מקרי הפ"מ לענין זה ויש להתיר היין בשתייה עיין שם.

⁴⁰ ש"ך שם כב ומו

⁴¹ ש"ך מח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

וכבר התבאר לעיל דף נה: שלמרות שאין דורכין⁴² עם הגוי בגת, אם דרך כל מה שנמשך מכחו ויצא לחוץ, נאסר⁴³ בשתייה⁴⁴. אם ראה ישראל שלא נגע בו בידו⁴⁵, ואין היין נאסר, אפילו לדעות האוסרות (וכך דעת המחבר), בנגיעה ברגליו⁴⁶ כמו שהתבאר לעיל דף נו: שהרי במלאכתו הוא עוסק ואינו מנסך ברגליו אלא אם כן נגע בו בכוונת מגע⁴⁷. ולדין מותר אף בשתייה⁴⁸, אבל אם לא ראה ישראל שלא נגע אסור בהנאה, ודאי חיבת ניסוך עליו, ודאי נגע⁴⁹.

וכן אם הכניס ידו לתוך חבית ואינו יודע שיש שם יין אינו אוסר בהנאה, ואפילו אם נודע לו שהוא יין, אם הוציאה מיד שנודע לו ולא שכשך מותר בהנאה, הואיל וכשהכניסה לא ידע שהוא יין.

ואין לדמות מילתא למילתא בדברים אלו, כי בדבר קל ובטירדא קלה משתנה כוונת המגע וע"י כך משתנה הדין, לפיכך אין לך בו אלא מה שאמרו חכמים ז"ל שהוא טירדא או אינה טירדא, כי ברוחב דעתם ועומק תבונתם ירדו לחדרי בטן עשתנותיהם וכוונתם בניסוך ודרכה.

ט. נטל את החבית וזרקה בחמתו לבור זה היה מעשה והכשירו

גוי שנטל חבית⁵⁰ וזרקה בחמתו לבור, אפי' היה בכעס עם בעל היין⁵¹, מותר בהנאה ואסור בשתייה⁵². שבכל אלו יש הוכחה שלא כיון לנסך, רק

⁴² שו"ע ונו"כ קכג כא

⁴³ רמ"א שם ומה שלא נמשך מותר כמבואר שם וכמש"כ ש"ך כאן קכד נב

⁴⁴ שכח העובד כוכבים אינו אוסר אלא בשתייה כדלקמן ר"ס קכ"ה. ש"ך שם מה

⁴⁵ עיין ט"ז קכד יז שדעת ב"י שאפילו אם עסק ביד בענבים בשעת דריכה להפוך בענבים ולעצור מותר בהנאה כיון דטרד בעבידתיה ושלא כדעת הטור דאוסר בזה ביד ולעד"נ דגם הטור ס"ל כך דכיון דחשוב דריכה טירדא מאי שנא רגל מאי שנא יד כל שהוא דרך דריכה וצרכיה דהיינו לאסוף הענבים ולא בא הטור להצריך שמירה אלא שלא יגע שלא מחמת עסק שלו דאפשר שהוא דרך ניסוך דברגל אף שיש בו ג"כ ניסוך לפי דעת הרא"ש מכל מקום כיון שהרגל טרוד תמיד בדריכתו אין חשש בו אבל ביד אין בו צורך לדריכה אלא לפי שעה לאסוף את הענבים ע"כ יש חשש שלא יגע ביד בשעה שאין בו טירדא והוא עדיין בדריכתו

⁴⁶ ש"ך נג

⁴⁷ שאז אסור אף בהנאה, עיין ש"ך נא

⁴⁸ ש"ך שם מט

⁴⁹ רמ"א קכד יט

⁵⁰ שו"ע ונו"כ שם

⁵¹ בס' ערך השלחן הספרדי אות י"ז, מובא בדרכ"ת מ וכן בכנסת הגדולה קבה בהגהות הטור אות נ"ה שהביא מתשו' תמים דעים סי' קי"ג

⁵² כ"כ רמב"ם זה תמוה מאד דבמשנה איתא בהדיא בלשון זה זה היה מעשה והכשירוהו משמע לגמרי וכ"פ רש"י וכל הפוסקים בהדיא דמותר אפי' בשתייה כמ"ש הטור והש"ע סימן קכ"ה והנה בהגהת מיימוני כ' מכח זה דמ"ס יש ברמב"ם וצ"ל שזרקה שלא בחמתו ודעת הש"ע שהעתיק דברי רמב"ם כמות שהם לא ידעתי

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

למלאכתו, והוי מגע עובד כוכבים שלא בכוונה, ואינו אוסר רק בשתייה. וי"א⁵³ שאף בשתייה אינו אוסר, וכן עיקר⁵⁴.

וכן הדין בניצוק⁵⁵ בחמתו שאינו אוסר, אך כ"ז בכחו וניצוק וכאמור, אבל נגיעתו בחמתו אוסר בשתייה.

י. והוא שיש לו מלוח על אותו יין

אף על פי שיש לו מלוח על הישראל בעל היין והגיע זמן פרעון המלוח, אפ"ה מותר שמפחד ליגע, דמה לו וליין שמא הישראל יפרע לו מעותיו, ואפילו היה עומד בצד היין סמוך לו ממש בכדי פישוט הידים, ואפילו אין ביין שום חותם לא חיישינן שמא נגע, שמאחר שהוא יודע שיפסיד הישראל יינו אם יגע בו ירא הוא ליגע ואפילו החביות פתוחות. ודוקא בבית הפתוח לר"ה וישראלים עברי ברה"ר הא לאו הכי לא מירתת⁵⁶.

ואפילו נמצא בידו קצף שרגיל לעלות על פי היין מותר, שאנו תולין לומר מדופני החבית לקחו ולא מפיו.

אבל אם נמצא בידו דברים שאינם נמצאים רק על פי החבית, אף על פי דהגוי נתפש עליו כגנב אוסר, דהא מכל מקום מפני החבית בא.

וכן אם מצא שהגוי תופש הברזא בידו היין אוסר כל היין⁵⁷, ולא אמרינן שהברזא מנפשיה נפיל והגוי הגביהה, דלעולם תלינן בדבר הרגיל להיות,

ליישבן גם הראב"ד כ' על דברי הרמב"ם האלו שהם שיבוש שאם בחמתו מותר אפי' בשתייה ויפה עשה בלבוש שלא העתיק דין זה דזרק בחמתו כאן. מ"ז שם טז

⁵³ כ"כ המחבר קבה הויעין ש"ך שם ח דהוי מגע עובד כוכבים שלא בכוונה ע"י ד"א (דנתבאר לעיל סימן קכ"ד סכ"ד דמותר בשתייה) הרא"ש ובפרישה הקשה דהא כתב המחבר לעיל סימן קכ"ד סי"ט דאסור בשתייה וגם הב"ח תמה בזה ויישב בדוחק ע"ש.

⁵⁴ זה סותר מה שכתב הש"ע עצמו סימן קכ"ד סעיף י"ט ואותו הפסק קים ליה בדרכה מיניה כמו שכתבתי שם שהוא נגד המשנה. מ"ז שם ח, ועי' ביין המשמח ס"ק ב' מה שהאריך בזה ומ"מ לדינא כתב דבזה"ז יש להקל בכל גווני בוריקה הן בחבית הן באבן כדעת רוב הפוסקים עיין שם

⁵⁵ כנה"ג שם אות מ"ו ומ"ז

⁵⁶ ש"ך ז

⁵⁷ מ"ז ג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

ואין דרך הברוא ליפול מעצמו ובודאי הגוי הוציא ונגע ביי⁵⁸. לדין בזמן הזה שרי אף בשתיה במקום הפסד דהוי מגע עובדי כוכבים על ידי דבר אחר שלא בכונה⁵⁹.

יא. והוא שיש לו מלוח על אותו יין

יין⁶⁰ שנמצא הגוי עומד בבית שיש בו יין של ישראל, התבאר שאם יש לו מלוח על אותו יין, כגון שעשאו לו אפותיקי או משכנו לו אסור, שחוששים שמא נגע, שבאופן מזה אינו מפתח ליגע, ואפילו אם היה היין בחותם אחד⁶¹. ויש מתירים⁶² בדיעבד בחותם אחד.

אבל אם אין מלוח על היין, אף על פי שיש לו מלוח על הישראל בעל היין והגיע זמן פרעון המלוח, אפ"ה מותר שמפתח ליגע, דמה לו וליין שמא הישראל יפרע לו מעותיו, ואפילו היה עומד בצד היין סמוך לו ממש בכדי פישוט הידים, ואפילו אין ביי שום חותם לא היישינן שמא נגע, שמאחר שהוא יודע שיפסיד הישראל יינו אם יגע בו ירא הוא ליגע ואפילו החביות פתוחות. ודוקא בבית הפתוח לר"ה וישראלים עברי ברה"ר הא לאו הכי לא מירתת⁶³.

ואפילו נמצא בידו קצף שרגיל לעלות על פי היין מותר, שאנו תולין לומר מדופני החבית לקחו ולא מפיו.

⁵⁸. ומשמע דהיישינן שהעובד כוכבים הוציא ברוא ולא היישינן שהכנים אצבעו לפניו ונגע בו או שנגע ביי שיצא לחוץ דרך הברוא שאז נאסר מה שבפנים ג"כ ע"י ניצוק כיון דלא חזינן ריעותא לפנינו וכן משמע במרדכי פ' ר"י ובדברי הרב כמו שכתב בס"ס קכ"ט

⁵⁹ ש"ך ה' והט"ז הולק ע"ז ופסק דאסור כאן הכל אפי" בהפסד מרובה (ובנה"כ מחזיק דבריו שבש"ך וכתב דעיקר דלדין שרי אף בשתיה דהוי מגע עובד כוכבים ע"י ד"א שלא ככוונה) וע"י במטה יהונתן שאם הברוא בידו ואמרינן שהוא עצמו הוציא הברוא א"כ חזינן שאינו מירתת היישינן ממילא דלמא נגע למעלה ואסור גם בזה"ז כיון דאינו מירתת עיין שם וע"י בס' חדרי דעה דף נ"ג ע"ד שהעלה ג"כ דהעיקר כהט"ז ודלא כהנקה"כ שחולק עליו דכיון שאנו רואין שאינו מירתת היישינן שנגע בגוף היין לאסור וכמ"ש הש"ך בעצמו לחלן סי' קכ"ט ס"ק מ"ב עיין שם.

⁶⁰ שו"ע ונו"כ קכח ב

⁶¹ לבוש דס"ל דהכא כיון דמשכנו לו הוה כדיליה וגרע מפי ולא סגי בחותם א' לכ"ע. עיין ש"ך ו

⁶² ש"ך שם ו

⁶³ ש"ך ז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

אבל אם נמצא בידו דברים שאינם נמצאים רק על פי החבית, אף על פי דהגוי נתפש עליו כגנב אסור, דהא מכל מקום מפי החבית בא.

וכן אם מצא שהגוי תופש הברזא בידו היין אסור כל היין⁶⁴, ולא אמרינן שהברזא מנפשיה נפיל והגוי הגביהה, דלעולם תלינן בדבר הרגיל להיות, ואין דרך הברזא ליפול מעצמו ובודאי הגוי הוציאו ונגע ביין⁶⁵. לדידן בזמן הזה שרי אף בשתיה במקום הפסד דהוי מגע עובדי כוכבים על ידי דבר אחר שלא בכונה⁶⁶.

יב. המטהר יינו של עובד כוכבים ונותנו ברשותו ... ואסרו

יבואר להלן דף סא. בעזה"ת

יג. נפל לבור ועלה ... מת אבל עלה חי אסור ... דדמי עליה

כיום אידם

גוי שנפל⁶⁷ לבור של יין, אף על פי שראה עצמו נופל לתוך היין ומת שם⁶⁸ לא אסרו רק בשתייה, דכיון שע"י אונס בא לשם והיה באונסו מתחלה ועד סוף שהרי מת שם, לא היה לו דעת לנסך דטרוד היה. והוא הדין אם נתקל ונפל ליין ונתגלגל בתוך היין עד שנתגלגל גם לחוץ שהיה באונסו מתחלה ועד סוף, לכשיוצא מן היין לא אסרו בהנאה רק בשתיה. ולדידן שרי אף בשתיה במקום הפסד⁶⁹.

⁶⁴ מ"ז ג

⁶⁵ ומשמע דחיישינן שהעובד כוכבים הוציא ברזא ולא חיישינן שהכנים אצבעו לפניו ונגע בו או שנגע ביין שיצא לחוץ דרך הברזא שאז נאסר מה שבפנים ג"כ ע"י ניצוק כיון דלא חזינן ריעותא לפנינו וכן משמע במרדכי פ' ר"י ובדברי הרב כמו שכתב בס"ס קכ"ט

⁶⁶ ש"ך ה והט"ז הולק ע"ז ופסק דאסור כאן הכל אפי" בהפסד מרובה (ובנה"כ מחזיק דבריו שבש"ך וכתב דעיקר דלדידן שרי אף בשתיה דהוי מגע עובד כוכבים ע"י ד"א שלא ככוונה) וע"י במטה יהונתן שאם הברזא בידו ואמרינן שהוא עצמו הוציא הברזא א"כ חזינן שאינו מירתת חיישינן ממילא דלמא נגע למעלה ואסור גם בזה"ז כיון דאינו מירתת עיין שם וע"י בס' חררי דעה דף נ"ג ע"ד שהעלה ג"כ דהעיקר כהט"ז ודלא כהנקה"כ שחולק עליו דכיון שאנו רואין שאינו מירתת חיישינן שנגע בגוף היין לאסור וכמ"ש הש"ך בעצמו להלן סי' קכ"ט ס"ק מ"ב עיין שם.

⁶⁷ שו"ע ונו"כ קכד ב

⁶⁸ ע"י בס' ערך השלחן הספרדי אות כ' שכ' מהריטב"א דלא מת ממש אלא ר"ל שהיה מטורף בדעתו עיין שם וע"י בט"ז ס"ק י"ט וצ"ע לדינא. דרכ"ת מה

⁶⁹ ש"ך שם נה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

אבל אם נפל לבור ועלה חי, אפילו אם אחר כך מת תכף⁷⁰ אסור בהנאה, דודאי⁷¹ נסכיה בעלייתו שהודה לע"ז שלו על שניצל, ולא אמרינן בהול היה ולא אסיק אדעתיה לנסכו, דאדרבה רמי אנפשיה שניצל והודה לע"ז וניסך.

וכן בנפל באונס אם לאחר שעבר האונס נמצא עדיין נוגע בו, אסור בהנאה אפילו הוא אונס דעלמא, דלאו קרוב למיתה⁷².

ד. כל שבזב טמא בעובד כוכבים עושה יין נסך כל שבזב טהור בעובד כוכבים אינו עושה יין נסך

זרק אבן⁷³ או חפץ לתוך היין, מותר אפילו בשתייה⁷⁴, דגרע מכח כחו⁷⁵.

וכן גוי הזורק⁷⁶ מים לתוך היין, לא הוי אלא כזורק אבן ומותר אפילו בשתייה, כמו שהתבאר לעיל דף נח: ואפילו אם קילוח המים יורד מיד הגוי לתוך היין מותר, שבמים ליין לא גזרו על הנצוק להיות חבור, אפילו אם נוגע במים⁷⁷.

במה דברים אמורים שאינו מכויץ למוזגו כגון זורק מים לתוך הכוס ולא ידע שהוא יין שידוע שאינו מכויץ למזיגה, והוי כחו שלא בכונה שאינו אוסר, אבל אם כיון למזיגה אסור בשתייה, דגזרו בו שאם יניח הישראל לגוי למוזג יינו יהא רגיל אצלו כששותה יין ואתי למיגע ביה,

⁷⁰ ט"ז שם יט

⁷¹ קמשמע לן שלא תימא כיון שנפל לבור וקרוב למיתה הוא בהול ואפילו הוא עלה חי לא רמא אנפשיה לנסך קמשמע לן כיון דניצול יהיב דעתיה ומודה. ט"ז שם

⁷² ש"ך שם נו

⁷³ שו"ע ונו"כ קבה ה

⁷⁴ סוף פרק רבי ישמעאל (ס): אמר רב אשי כל שבזב טמא בגוי עושה יין נסך כל שבזב טהור בגוי אינו עושה יין נסך ופירש רש"י דהאי כללא לא אתא למעוטי אלא זריקה שטהור בזב וגוי אינו עושה יין נסך וכן פירש הרא"ש (סי' יח) ונראה שהוא סבור שכן הלכה וכן כתבו התוספות (ד"ה כל) דכן הלכה שאם זרק אבן או כל דבר ליין ואפילו בכוונה שהוא מותר בשתייה וכתבו הרשב"א (תוה"א ב"ה ש"ב מז ע"ג) והר"ן (כט. ד"ה גרסי' בגמ') בשם הרמב"ן (ס: ד"ה הא דאמר ר"א) דאפשר שהרי"ף שהשמיטה סבר דלית הלכתא כרב אשי ועם כל זה פסק הרשב"א כרב אשי [בדק הבית] ודעת הרמב"ם ז"ל בפרק י"ב (ה"ט) כהר"ף ודעת הראב"ד (בהשגות שם) כהרשב"א [עד כאן] ב"י שם.

⁷⁵ לשון הלבוש

⁷⁶ שו"ע ונו"כ שם ז

⁷⁷ ש"ך שם יא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת עבודה זרה

לפיכך אם ידע שהוא יין וזרקו לכוס בין שפך בו הרבה בין שפך בו מעט מים אסור, שדעת בני אדם חלוק במזיגה ובין מעט בין הרבה מזיגה מיקרי.

ואם זורקן לתוך חבית גדול אפילו נתן בה מים כדי שיעור מזיגה שריא, לפי שאין דרך למזוג חבית בבת אחת, ומילתא דלא שכיחא היא ולא שייך למיגזר ביה שלא יהא רגיל אצלו בזה ואם התכוון למזיגה יש מתירים⁷⁸, ויש אוסרים⁷⁹.

בארצות האלו⁸⁰ שאין דרך למזוג בכוס שרי, אא"כ ידוע שכוונתו היתה למזיגה.

ואם אין ידוע אם כיון למזיגה אם לאו אין אוסרין אותו מספק, דהוי ספיקא דרבנן וספיקא דרבנן לקולא.

וכבר התבאר לעיל דף נו. שעל ידי שלושה דברים⁸¹ נאסר היין. (א) על ידי נגיעה ממש שאוסר מדינא בשתיה והנאה. (ב) על ידי כוחו שהטה העכו"ם החבית ועל ידי זה יצא היין, וזה אינו אסור מדינא אלא בשתיה. (ג) על ידי ניצוק. כגון המערה יין לתוך כלי שיש בו יין נסך האסור בהנאה מדינא. כיון שהקילו מחברין הכל אסור.

ולעיל דף נו: התבאר שביצר היא הנגיעה⁸² האוסרת היין בהנאה, אם נגע הגוי ביין עצמו בכוונה בין בידו בין ברגלו הרי זה אסור בהנאה, ויש

⁷⁸ פירש ב"י דאפילו אם מכויין למזיגה בזה שריא כיון דמילתא דלא שכיחא היא לא גזרו בה רבנן עכ"ל והוא מבואר בר"ן ורשב"א ודוקא בכוס שדרך למזוג בו אסרו בו אפילו אם מעט מים ממעם נזירה שמא ימזוג יין במים או שמא יגע ביין עצמו מתוך שהוא רגיל אצלו כ"כ רשב"א והר"ן ואף על פי שראינו עכשיו שלא נגע מכל מקום חיישינן שמא פעם אחרת לא יזהר ממנו כלל כיון שהורגל עצמו בזה. ט"ז שם י

⁷⁹ ש"ך שם יב וכתב וגם בר"ן ורשב"א לא משמע מידי אלא דכתבו שאפילו נתן מים כדי מזיגה כראוי לשתיה שרי לפי שאין דרך מזיגה למזוג חבית בבת א' ובמלתא דלא שכיחא לא גזרו רבנן כלל וכלל ור"ל מסתמא לא חיישינן למזיגה וכיון דלא כוון למזוג שרי דמלתא דלא שכיחא לא גזרו רבנן אבל בידוע שכיון למזיגה אסור, ועיין בס' יין המשמח ס"ק ה' שכתב להשיג ע"ד הש"ך בזה דמשמעות הפוסקים הוא כדעת הב"י דחבית לא דמי לכוס בענין זה דבחבית אפי" אמר בפירוש שמתכוין למזיגה מותר כיון שהיא מלתא דלא שכיחא ולא גזרו רבנן ואפי" תימא שדעת הטור לא משמע כן מ"מ יש לסמוך על הב"י בזה להקל בדרבנן עיין שם וכ"כ בהגהותיו שבסוף הספר אות ט' עיין שם:

⁸⁰ ש"ך יא ועי' ביין המשמח ס"ק ה' ובהגהותיו שבסוף הס' אות י' שהביא דברי הש"ך הנזכר וסיים שהש"ך כתב כן על מדינת פלאניא אבל בארץ הגר ובמקומות שהיינות מצויים דרך למזוג בכוס ויש לאסור עכ"ל ועיי"ש באות שאח"ז שכתב דמ"מ אין להחמיר בכ"מ בזה"ל לאסור רק בשתי' אבל בהנאה אין לאסור דלא חמיר ממגען בזה"ל עיין שם ועי' מזה בס' דברי יוסף חלק ג' ס' תתנ"ט באורך.

⁸¹ חכמת אדם שער איסור והיתר כלל עו סעיף א
⁸² שו"ע ונו"כ קבד יא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

אומרים⁸³ שאם נגע ברגלו אינו אוסר בהנאה, שאין דרך ניסוך בכך⁸⁴ דהוי ליה דרך בזיון.

ולכו"ע יש הפרש בין נוגע בידו לנוגע ברגלו, שאם נגע לא בכוונה בידו אוסר בשתיה ובדבר אחר מותר אף בשתיה⁸⁵. וכן אם טרוד בדבר אחר כגון בדריכה וכדומה אינו נאסר⁸⁶. וי"א שאם מסייעו ישראל גם כן אינו נאסר⁸⁷.

⁸³ רמ"א שם ועיין חי' רע"א שהוא כפמ"ש הרשב"א בתשובה בדעת הרמב"ם והובא בש"ך (לעיל סי' קכ"ג ס"ק מ"ג) דוקא ברגל אבל שאר איברים דומים לידו אבל ברי"ז הובא בב"י איתא שאר איברים חוץ מידו ופיו אין דרך לנסך עכ"ל

⁸⁴ עיין כנה"ג בהנהות הטור אות מ"ב ומ"ג שהביא מתשו' תמים דעים סי' ק"ד שכו' דלפעמים גם בנגיעה ביד שרי אם אינו דרך ניסוך כגון אם היה היין מקלח וסתם לי' עכו"ם בשטף ולא בנחת דמותר אפי' בשתיה ומה"ט כתב בעובדא שאירע שהברזא היתה רפוי' מן החבית והיין היה מקלח לחוץ ולקח העכו"ם הברזא לנעצה בנקב היטב ולא כיון העכו"ם מקום הנקב והיין היה מקלח על ידו של העכו"ם ולקח ישראל הברזא מן הגוי ושטפה במים ונעצה במקומו זה היה מעשה והתירו היין בשתי' אף על פי שהיה הגוי נגע בידו בהקילוח דאין דרך ניסוך בכך עכ"ל.

⁸⁵ ש"ך שם יט ובערך לחם למהריק"ש כתב כשנוגע והוא עוסק בדבר אחר אלא שמתכוין לייזן. ולפיכך אם מדד היין בידו נאסר, ואם דרך ברגליו מותר בהנאה, ואף על פי שבשתיהן מתכוין למלאכתו.

⁸⁶ ש"ך קכ"ג מג שהקשה סתירה שהביא הכס"מ דלשון הרמב"ם יש ללמוד שהוא סובר דנסוך דרגל לא שמייה ניסוך ליאסר בהנאה שהרי כתב לגבי הדין שאין דורכין עם העכו"ם "שמא יגע בידו וינסך" ואם איתא תיפוק ליה מפני שהוא נוגע בו ברגלו כשהוא דורך ועוד שכתב בסמוך עובר כוכבים שדרך היין ולא נגע בו כו' הי"ז אסור בשתייה משמע אף על פי שדרכו ברגליו לא נאסר בהנאה ואין לדחות דכל הגי מיירי שלא נגע בענבים שבגת כגון ששם דפים על הענבים ודרך עליהם דא"כ לא ה"ל למיסתם סתומי עכ"ל והקשה תימה דכאן העתיק לי' הרמב"ם הנ"ל ולקמן סי' קכ"ד סי"א פסק דנסוך דרגל שמייה ניסוך ליאסר בהנאה, ואפשר דוקא מהרמב"ם דייק משום דלא ה"ל למסתם סתומי אבל המחבר הא פי' לקמן דניסוך הרגל שמייה ניסוך א"כ בע"כ מיירי כאן שדרך ע"ג עצים זה נ"ל בדעת המחבר אבל באמת נלפע"ד דאין מדברי הרמב"ם ראייה דהרי הרא"ש וטור סי' קכ"ד סוברים דניסוך דרגל שמייה ניסוך ואפ"ה ס"ל דאם דרך ברגליו מותר בהנאה משום שטרוד בדריכה גם מה שהביא בכסף משנה שם ובב"י לקמן סימן קכ"ד תשובת הרשב"א שכ' דמדכתב הרמב"ם ר"פ י"ב מהמ"א כיצד הנגיעה שאוסר בה העובד כוכבים הוא שיגע ביין עצמן בין בידו בין בשאר איברים שדרכן לנסך משמע דס"ל דנגיעה ברגל אינו אוסר בהנאה עכ"ל אינו מוכרח דאפשר דס"ל כדעת הרא"ש והטור וסייעתם דדרך לנסך ברגל (שוב מצאתי בב"ה שחזר בו וכתב שאפשר שגם הרמב"ם סובר דניסוך דרגל שמייה ניסוך) וע"ל סי' קכ"ד ס"ק י"ח ונ"ג וע"ש ס"ק ע"א כתבתי דבכ"מ שאסור מן הדין בשתייה לדידן בזמן הזה שרי אף בשתייה במקום הפסד כיון דעובדי כוכבים בזמן הזה לאו עובדי עבודת כוכבים הן.

⁸⁷ מ"ז קכ"ג טו גבי אין דורכין עם הגוי שמא יגע בידיהם. וז"ל ואף על גב דברגל יש נמי איסור כמ"ש סעיף כ"ב מ"מ שאני הכא שישראל דורך עמו ומבואר בסי' קכ"ה במסייע ישראל אפי' ביד יש קולא שם. ועיין בנקה"כ שכתב לשיטתו לא היה צריך לזה, דבלאו הכי שאני הכא כיון דטרוד בדריכה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

וזה דוקא⁹⁶ אם אירע כן ביין כשר של ישראל אבל היכא שישראל קנה יין כזה לכתחלה ע"ד שהוא אסור בשתייה שלא במקום הפסד ואח"כ בא לשאול עליו אף על פי שאם יורו לו שהוא כשר ירויח הרבה אין מתירין אותו דאין זה מקרי הפסד ואסור בשתי'.

ולכן אם נגע גוי בזמן הזה ביין על ידי דבר אחר אף על פי שיודע שהוא יין וכיון ליגע בו מותר אפילו בשתייה, שנחשב מגע על ידי דבר אחר שלא בכוונה.

והוא הדין אם נגע אפילו בידו בלא כוונת מגע, או בכונת מגע ולא ידע שהוא יין מותר אפילו בשתייה, ואין לפרסם הדבר בפני עמי הארץ שלא יבואו להקל יותר.

יין שהיה מונח ברשות הרבים ובאו גוים ודקרו שם בסכין להוציא יין, מה שיצא לחוץ שבא מכחו אסור, ומה שבפנים שרי, דכיון שלא כיון הגוי רק לנקוב החבית ולא כיון ליגע ביין, אפילו נגע ביין הוה ליה מגע גוי על ידי דבר אחר שלא בכוונה ומותר.

בכל מקום⁹⁷ שהביא המחבר ב' דיעות אם הוא אסור מדינא בהנאה יש להקל לדין אפי' בלא הפסד⁹⁸.

ולאו דוקא⁹⁹ היכא שהמחבר הביא ב' דיעות בש"ע דה"ה אם המורה מסופק בעצמו באיזה דין שלא הזכיר איסור בהנאה במחברים רק שהמורה מצד עיונו בש"ס ופוסקים רואה שראוי להסתפק בו אם היא אסור בהנאה מדינא דגמ' וש"א להכריע בקל בדבר הזה ג"כ יש להקל בו בכל הני דינים ובתנאי שיהא המורה בעל הוראה מובהק דודאי ספק של מי שלא הגיע להוראה אינו מעלה ומוריד כלל דאם הוא אינו יודע יכריע הבקי בהוראה¹⁰⁰.

וכבר התבאר לעיל דף נח: שכחו של גוי¹⁰¹ גזרו עליו משום מגעו, לפיכך גוי שנטל כלי של יין בין הגביהו בין לא הגביהו¹⁰² והטחו עד שיצא היין, אף על פי שלא שכשך נאסר היין שיצא בשתייה שהרי בא מכחו, ומה שנשאר בכלי הוא גם כן אסור משום נצוק דהוי חיבור¹⁰³, שהיין שבכלי הוא נוגע

⁹⁶ כ' בלב"ש בחידושי דינים סעי' ס"ב ובביאורים ס"ק ק"ם

⁹⁷ עיי' בלב"ש שם ובביאורו ס"ק קכ"ה

⁹⁸ דהא כלל הוא בדינו דכ"מ שמותר בהפ"מ אם יש בו ספק או ספיקא דפלוגתא שרי גם בלא הפסד

⁹⁹ כ' שם עוד ובביאורו ס"ק קס"ו

¹⁰⁰ וכ' שם דאע"ג דבשאר איסורים קיי"ל דספק כי האי שאין הבעל הוראה יכול להכריע לא נקרא ספק כלל דהוי ספק חסרון ידיעה מ"מ בנ"ד כיון שהקילו הפוסקים ביי"ג בזה"ז יותר מבכל איסורים שפיר י"ל כיון דבמקום הפסד בלא"ה שרי יש להקל בכה"ג אפי' בלא הפסד עיין שם.

¹⁰¹ שו"ע ונו"כ קכה א

¹⁰² כן הוכיחו בט"ז שם א ובש"ך ג, ודלא כב"י שחילק שבלא הגביה אינו נאסר בהנאה

¹⁰³ קשה דלעיל סי' קכ"ד סי"ד פסק דמה שנשאר בפנים מותר והיינו משום דלא החמירו כחו בניצוק וכן לקמן סעיף ח' העתיק ל' הטור דהיוצא אסור בשתייה ומשמע דמה שבפנים מותר וע"ק דהא ניצוק אינו אלא ביין

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת עבודה זרה

על ידי חיבור כיון שיצא מכחו. ויש אומרים¹⁰⁴ דלא גזרו על נצוק להיות חיבור אלא שהניצוק הוא במגע גוי, כגון שיוצק לכלי שיש בו יין שנגע בו גוי, או שנגע גוי בקילוח היוצא, אף על פי שמה שיוצא הולך לאיבוד, מכל מקום הא נגע בו גוי ואוסר היין שבכלי, אבל ביין הבא מכת גוי לא גזרו משום נצוק דהוא גופא גזירה, ומכל מקום יש להחמיר אם לא בהפסד¹⁰⁵.

וכל זה דוקא שנטל הגוי הכלי בכוונה וידע שיש בו יין, אבל אם הגביהו שלא בכוונה שלא ידע הגוי שהוא יין, או שלא הגביה הכלי אף על פי שידע שהוא יין, הכל מותר אפילו בשתייה.

האסור בהנאה כדלקמן סי' קכ"ו ס"ה והכא כיון דהיוצא לא נאסר אלא בשתייה אמאי מה שנשאר בכלי אסור משום ניצוק וכן קשה על הרב וצ"ע, ולדידן הכל שרי במקום הפסד דכל מה שאסור מן הדין בשתייה לדידן דעובדי כוכבים בזמן הזה לאו עובדי עבודת כוכבים הן שרי אף בשתייה. ש"ך שם א רמ"א שם

¹⁰⁴ ברמ"א כתב בהפסד מרובה. ובט"ז שם ד זה לשון אינו מדוקדק דבהפסד מרובה אפי' בניצוק גמור דהיינו ליין הנאסר במגע עובד כוכבים אנו מקילין. וכן בש"ך שם ב כתב קשה דהא בלאו הכי מותר ואפי' בהפסד מועט כמ"ש לעיל סימן קכ"ד סכ"ד מטעמא דעובדי כוכבים בזמן הזה לאו עובדי עבודת כוכבים הן וכל מגען הוא שלא בכוונה ודוחק לומר דכחו שאני דהא נתבאר שם דכל מה שאסור מן הדין בשתייה לדידן שרי לגמרי ועוד דהא ר"ת וסייעתו ס"ל דמגע עובד כוכבים על ידי דבר אחר חשיב כחו דאינו אוסר מן הדין אלא בשתייה ואנן קי"ל דלא בר"ת בהא כמו שנתבאר בב"י סימן קכ"ד ובש"ע שם סי"א דמגעו ע"י דבר אחר גרע מכחו ואסור אפי' בהנאה ואפ"ה קי"ל לעיל סימן קכ"ד סכ"ד דמגע עובד כוכבים ע"י ד"א בזמן הזה שרי אף בשתייה א"כ כ"ש כחו וצ"ל דהרב לא כ"כ אלא מן הדין ונ"מ במקום שידוע שהעובדי כוכבים עובדי עבודת כוכבים הן גם שלא לפרסם הדבר כמ"ש שם בהג"ה דאין מפרסמין הדבר בפני ע"ה וכן בכמה דוכתי צ"ל כן לדעת הרב ז"ל אבל לדידן שרי כאן אפי' שלא במקום הפסד מרובה וכ"כ בספר אפי רב רבי ריש דף פ' שנראה להקל בזמן הזה דלא רגילים לנסך אף בלא הפסד מרובה.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

